

Sanger fra ulike epoker, men med mange like virkemidler.

Musikk med etablerte koder

CD klassisk

Marianne Beate Kielland (mezzosopran) Nils Anders Mortensen (piano)
Früh

Sanger av Schönberg, Berg, Webern

Med Sandrine Piau (sopran), Ensemble Cappella Mediterranea, Leonardo Garcia Alarcón (dirigent) Musikk av Monteverdi, Cavalli, Provenzale og Rossi

4 Varm og tekstnær tolkning, men med noe ufokusert høyde.

Anne Sofie von Otter
Sogno Barocco

5 Leken og krydret barokkplate med overskudd for språklige nyanser.

Marianne Beate Kielland synger nært det tekstlige; varmt og med et særegent skinn i stemmen, mener vår anmelder.

FOTO: ESPEN MORTENSEN

Om Anne Sofie von Otters nye plate, *Sogno Barocco*, skriver vår anmelder at det er en fantastisk utgivelse som bør høres.

FOTO: EWA-MARIE-RUNDQUIST

Hvorfor forstår vi så intuitivt musikkens stemninger? Spørsmålet kommer opp i lyttingen til Marianne Beate Kielland og Nils Mortensens nye plate.

Früh inneholder tidlige sanger av Schönberg, Berg og Webern. De tre komponistene assosieres med det store bruddet i musikkhistorien, hvor man sprenget den tonale musikkens system, og søkte seg bort fra musikkens etablerte mening.

Fra sangene forventer jeg meg noe som tydelig varsler bruddet. Men alle er skrevet for tidlig, de peker ikke fremover. I omslagsteksten skriver Annabel Guaita hvordan sangene viser komponistenes fundament i det romantiske, hvor

musikken er følt mer enn den er tenkt.

Tekstnær tolkning

Kielland og Mortensen har merkbart felles retning i tolkningen. De arbeider lydhørt med hvert enkelt musikalsk motiv. De understreker detaljer og stemninger i teksten, som styrer mye av musikkens retning.

Det handler om lengsel og uoppfylt kjærlighet, om menneskelivets sårbarhet og de ufattelige kreftene i naturen. Mortensen spiller klart og lyttende. Kielland synger nært det tekstlige; varmt og med et særegent skinn i stemmen.

Dessverre blir hun noe mindre

fokusert rundt enkelte høydepunkter i sitt øvre register. Særlig i de siste Berg-sangene om tidens flyktighet og i Schönbergs forventningsladde sang, savner jeg en rundere høyde.

Fortvilelsens nyanser

Målt mot en annen ny plate, Anne Sofie von Otters *Sogno Barocco*, er det også klanglig mer å gå på.

Otter arbeider med materiale fra den tidlige barokken, med lange resitative, en sunget tale, hvor teksten er alt og emosjonene skifter hyppig. I denne musikken ligger uendelige muligheter for tolkning og von Otter behersker det mesterlig.

Hun er fintfølelse for hver ny-

anse i språket, har klanglig overskudd til omfattende forandringer, i et enkelt ord om nødvendig. Høydepunktet blir den lite fremførte Rossis stykke om en dronning som har mistet sin mann. I verket tar Otter oss med i en sorgprosess fra det rasjonelle til det irrasjonelle, fra tristesse til forbanelse, desperasjon og galskap.

Like sterkt beveger utøverne seg rundt henne. Ensemble Cappella Mediterranea klinger friskt og krydrer sangene med et vidt register av instrumenter. I alt en fantastisk utgivelse som bør høres.

Intuitiv kode

Det er interessant å lytte til platen i sammenheng. De arbeider i

hver sin ende av en musikalsk epoke: Monteverdi var blant de første som arbeidet med «vår» tonalitet i dur og moll. Schönberg sprenget tonaliteten, og sangene på *Früh* skrevet få år før det skjedde.

Selv om estetikken har gjennomgått store forandringer de 300 årene imellom, er mange av virkemidlene beslektet. Tematikken er også den samme - den vanskelige kjærligheten råder. Fortellingen bygger på en kodeforståelse, enkelt sagt er dur symbol for glad og moll for trist, om man kjenner begrepene eller ikke. Kodene er satt, men spørsmålet gjenstår om hvorfor vi så intuitivt forstår dem?

Ida Habbestad

Mange studenter kjøper ikke lærebøker

KAJA KORSVOLD

Mer enn halvparten av norske studenter kjøper ikke lærebøkene, viser en undersøkelse.

Norske studenter foretrekker papirbøker. Selv om digital lesning generelt øker, vil studentene ha pensumet på papir. En undersøkelse viser imidlertid at svært mange lar være å kjøpe de nødvendige bøkene. I gjennomsnitt bruker norske studenter 3126 kroner på lærebøker pr. år.

Undersøkelsen er gjennomført av utgiveren av e-lærebøker Bookboon.com. Mer enn tusen studenter var med i undersøkelsen.

-Dyre bøker

Selskapet har også gjort en studie som viser at hele åtte av ti synes bøkene er for dyre. I tillegg reagerer de på at bare en

liten del av boken er pensum. Derfor velger 54 prosent ikke å kjøpe bøkene. De kopierer de nødvendige kapitlene eller finner andre løsninger.

17 av 600 sider var pensum

Leder av studentparlamentet ved Universitetet i Oslo, Morten Bakke Kristoffersen, bekrefter at dette er et problem.

-Jeg er en sånn selv. Eller jeg kjøper boken 30 dager før eksamen, leverer den tilbake når jeg har brukt den og får igjen pengene. Jeg har opplevd å kjøpe en bok som kostet 600 kroner og så trengte jeg bare 17 sider av den. Jeg tror mange gjør som meg.

For noen fagområder blir bokutgiftene mye større enn 3000 kroner pr. år, sier Kristoffersen.

-Det kan stemme at snittet er på noe over 3000. Hvis du studerer medisin, må du fort ut

med 6000 kroner, mens noen det i noen fag bare koster cirka 1200 for bøkene.

Direktør Anne Posner i Studia, de akademiske bokhandelene i Bergen, bekrefter at mange studenter ikke kjøper pensumbøkene.

-At studentene synes lærebøkene er dyre, er et universelt fenomen. At de lar være å kjøpe boken er et problem som vi ser over hele Europa. Det er gjort en undersøkelse på akademiske bøker i Norden. Den viste at bøkene var billigst i Norge, sier Posner.

-Hvorfor er det mange bøker som dekker så små områder av pensum?

-Det er ikke en virkelighet jeg kjenner meg igjen i.

-Er det stor avanse på lærebøker?

-Absolutt ikke. På akademisk litteratur er fortjenesten mikroskopisk, sier Anne Posner.

TALIBANOFFERET

Upopulær støtte fra Madonna

Madonna ville vise solidaritet med den 14 år gamle pakistanske jenta Malala Yousufzai da hun gjennomførte et strippeshow på Staples Center i Los Angeles nylig. Yousufzai ble nylig skutt i hodet av

Taliban. Den 54 år gamle popstjernen avsluttet showet med å vise sin nakne rygg, der det sto skrevet Malala. Det har forårsaket en storm av avsky på Twitter, og pakistanere raser etter stuntet.

Siste uke:

LEGOfestival!

Se byggetider på tekniskmuseum.no
Voksenkveld m/Lego, konsert, pubquiz m.m.

SENT 18. oktober

NORSK
TEKNISK
MUSEUM

